

АІВ

ДІЛО ОРГАНИЗАЦІЇ

20. листопада 1940.р.

На правах рукопису.

Б А З А Р.

По боротьбі тяжкій, нерівній з червоною навалю, що наче саранча, наче повінь заляла Східні Землі України, українське військо відступало щораз далше на захід. Ще останні бої, ще останні набіи, - ні таки не встоялись червоною орді.

Щоб зберегти себе яко бойову силу і яко загрозу для Москви на майбутнє переходить Українська Армія ріку Збруч до тодішнього свого союзника Польщі.

Та Польща знала в цілому тягу історії України як союзниця, що тільки чигає на те, щоб зрадити, змушена тепер зрештою силою обставин заключила союз з червоною Москвою. Для українського війська прийшли тяжкі-претяжкі дні. Обезброєння, інтернування і довгі, довженні дні очікування в холоді і голоді за дротами. Фінал визвольних змагань, кінець намагання створити у власній хаті власну владу, Самостійну, українську державу.

Найгірше для воєнків це безділля. Це сидіння з заложеними руками, хоч знається, що Україна на своїх широких степах кривавиться у нерівних боях з червоною ордою.

За дроти доходять тривожні вісті. По-катівськи, як зрештою це завжди робила, панує Москва над Україною. Заводить нові порядки, здирає що видить за податки та датки, руйнує церкви, грабить народне добро, вбиває жінок та дітей, не дозволяє ні молитися ні говорити посвоєму.

А Захід мовчить. Чи колись обходить сусіда як тебе ворог нападуть, як руйнує твою хату? Ніколи!

Чи зрештою Україна мала коли поміч із Заходу за те, що наставляла груди на атаки азійського сходу. Ніколи! Тільки на власні сили мусіли числити. Так і тепер.

Можна уявити собі, як почувалися українські воєнки в таборах слухачів таких вістей. Хоч розсудок і розвага говорили про те, що зима йде, що одягів нема, що немає чого найважливіше - зброї, що врешті не подолає стільки більшого ворога - гірстка. Даремно слухачи розуму, серця, почування безмежної розпачі що гине те, що найдорожче людині - Батьківщина, - і героїство казало воєнкам йти на безвиглядні бої, на певну смерть. Був це 2-гий Зимовий Похід, що почався вночі 3. листопада 1.21.р, а знайшов свій епілог під Базаром 21. листопада того року.

Очевидці оповідають про Базар: Під м. Базаром наказали червоні кати викопати велику братню могилу, зігнали з далеких повітів селян, всі бачили як карається ворохобників проти червоної влади.

Привели з м. Базара засуджених, змучених, скривавлених, майже голі українських воєнків, учасників 2-гого Зимового Походу і казали їм стати над викопаною могилою. Українські воєнки йшли не сумувачи, а поважно та гордо. Рішуче ступали над могилою. Червоні кати навели на них кулемети. Нараз виступив якийсь червоноий комісар і сказав, що як хто з засуджених заявить каяття та присягне вступити до лав червоних для боротьби з українськими бандами, - того помилують.

В цій хвилині виступив козак 6-тої дивізії Щербак і сказав: "я козак 6-тої дивізії Щербак від себе і козаків, яких я знаю кажу вам: ми бачимо; що нас чекає і ми не боїмося смерті, але до вас служити не підемо. Коли ви нас уб'єте - знайте, що за нас - вам помстить увесь український народ. А коли до українських воєнків дійде чутка про вашу ганебну роботу, то за кров нашу вони будуть нищити все, що тільки має хоч малий зв'язок із вами - каторжани!..."

Голосне потужне "Слава" рознеслося по полю, і залував як останній

ки має хоч малий зв'язок із вами - каторжани!...

Голосне по ушне "Слава" рознеслося по полю, і залунав як останній привіт Україні - гимн

"Ще не вмерла Україна"...

поки його не заглушив грукіт ворожих кулеметів.

Стало тихо. З кривавої могили неслися скарги та стогін. Там умірало 359 воїнів за Волк і честь України.

Так скінчилася трагедія Української Армії трагедія Базару. Та чи скінчилася боротьба України з Москвою, з азійського червоною ордою, що захопила у свої руки українські землі і панує жорстоко над ними?

Сьогодні, коли Москві припали ще й наші Західні Землі це питання як питання української честі стає ще гостріше перед нами чим досі.

Москва - то одвічний ворог України, що від століть зударяється з українською силою, коли йде питання про панування на Сході Європи. Це ворог, що в отвертому бою чи у найпідліший, найбільш підступний спосіб нищить найкращу, найбільш бойову українську силу.

Це Андрій Боголюбський, Петро I., Катерина II, різні Миколи й Олександрів і сьогоднішні червоні сатрапи. З їх рук потерпіли ми найбільшу втрату останнього часу - смерть Вождя, Євгена Коновальця.

Досі питання потуги на Сході Європи вирішувалося у користь Москви. Тепер н а м треба його вирішити у користь України. Справа не легка може. Але це питання, бути нам чи не бути. Бути панами своєї хати, творити свою долю, чи далі гнутись під ударами відвічного ворога.

Україна мусить поконати Москву. Це її заповітня місія, це її завдання. Перед нами вже тільки один ворог, на поконання, знищення його мусять піти всі наші сили.

Свято Базару - свято посвяти, свято жертви на жертівнику служби нації. В цей день, коли перед нашими очима мов живі з'являються постаті 359 воїнів України, що вмели так гордо умерти в обороні честі Батьківщини, всі ми як вони, як сотки інших, що принесли в жертву Україні своє трудяще життя - мусимо бути готові на нашу жертву.

В цей час, коли весь український нарід збирає всі сили до остаточної расправи з Москвою, не може в нас бути нездисциплінованости, непослуху чи бунту. Ми - авангард - то ж жертвенність наша мусить бути без меж. Нам світять блискучі приклади всіх тих, що досі згинули у війні. Вони нас звуть і кличуть вирішити останній бій в їх імені у користь України.

УКРАЇНЦІ У СЛОВАЧЧИНІ.

По упадку Карпатоукраїнської Держави частина української землі т.зв. Пряшівщина спинилася в межах новоутвореної словацької держави. Сьогоднішня Пряшівщина вже в часі існування ЧСР була адміністративно відділена від Карпатської України, наслідком чого сильно відстала в національному освідомленні.

Обставини в національній роботі на Пряшівщині багато тяжчі, ніж на Лемківщині.

Три прохання про дозвіл на заложення української політичної організації були словацьким урядом відкинені. Таксамо не одержано дотепер дозволу на видавання українського часопису. Міжтим мадярська національна група в Словаччині /п'ятдесятитисячна/ має в Словаччині два політичні щоденники і двадцятьдва інші часописи. Двіститисячна українська національна група не одержала дозволу на єдиний український культурно-освітній тижневик. Цей спосіб поведіння маленького словацького народу під чужою опікою, - з частиною українського народу треба буде нам пам'ятати.

На п'ятнадцятого грудня проголошено реченець перепису національносвідоми. У зв'язку з цим переписом проголосують словаки вже наперед, що тоді не сміє бути в Словаччині ні одного "русина" чи українця, лише гр. кат. слав.

Продовження на сторінці 4-тій;

М О Т О В И Л І В К А.

256

Є у листопаді місяці дні, коли вертаємо спогадами у величні дні недавнього минулого. Коли переживасмо ще раз дні слави й перемоги. Мов живі тоді стають перед нашими очима грізні вояки, у сталевих шоломах з червоною калиною під тризубом, що відвагою своєю, посвятою і відданістю величній Ідеї творили легенду Самостійности й незалежности. Що кровю і смертю писали свій заповіт для нас: здобути волю Україні.

Мотовилівка... 18. листопада 1918. року... Один день, один бій, смерть Федя Черника й інших Січових Стрільців і щераз дають свідоцтво українські вояки перед своїм народом, перед перевертнями і ворогами однієї-єдиній правді: з Москвою, яка б вона не була, ніколи не бути Україні у злуці!

Але чому ж треба було ще того бою, ще тих кривавих жертв найкращих синів України - Січових Стрільців? Чи ж замало протестувала Україна проти московського насилля? Чи ж мало було цілого року Української національної Революції, щоб ще раз треба стверджувати, що всяка Москва найтяжчий ворог України?

Був це час, коли в Україні прийшли до влади за поміччю чужих сил перевертні та московські поміщики на чолі з московським генералом Павлом Скоропадським, нащадком сумної слави Івана Скоропадського, що разом з москалями боровся проти Гетьмана Івана Мазепи. Україна, що по розгорненні національної революції в 1917.р. зазнала тріски вільного життя, що мала свій перший від довгих століть неволі національний уряд - Центральну Раду, стала знова гуляй-полем для москалів, що мов голодні вовки кинулись грабяти українське населення та заводити московські порядки.

Московський уряд Скоропадського за поміччю союзних військ кинувся нищити рештки /національного/ війська, що стояло в обороні Центральної Ради. Почалися розброввання українських військ; так розброєно полк Січових Стрільців Євгена Коновальця, що був найкращим військом Соборної України.

Московські карательні відділи робили карні виїзди в українські села, катували селян та грабили їхнє добро. В містах України москалі переводили туси та виарештовували українських діячів. А московська преса розписалась, що українська державність це неприродне явище, що Україна мусить знова підпорядкуватись Москві. Скоропадський же був готовий згодитися на злуку України з Москвою.

Україна захвилювалась. Невже знова запанує в Україні москаль і своїм брудним чоботом потопче молоду українську державність?! Ні, не бути цьому!

Об'єднані політичні угрупування Східньої України в Український Національний Союз враз з Командуванням Січових Стрільців, що в міжчасі з'єднувались знов у "Окремий Загін Січових Стрільців" вирішили у жовтні 1918.р. підняти повстання проти московського ладу Скоропадського і врятувати Україну перед злукою з Москвою.

14. листопада того ж року видав Скоропадський декларацію злуки України з Москвою, а вже 16. листопада вирушили з Білої Церкви, тодішнього осідку Січового Стрільцтва, відділи Січових Стрільців, щоб зброєю протиставитися отим зазіханням Москви на самостійність України.

17. листопада вночі доїхала одна частина Січових Стрільців під командуванням Федя Черника до мотовилівської станції, сусідню ж станцію Рахильків заняли були москалі, що йшли в обороні Скоропадського проти Січових Стрільців.

Ранком 18. листопада почався під Мотовилівкою бій українських сил з московськими. Сили нерівні були. С.Стрільці мали около 120 багнетів, 4 скоростріли та одну гармату, москалі ж цілий святомірський полк, відділи серджків, броневик та багато скорострілів, - вдесятеро більше сил як С.С.

Та в С.С. було завзяття та розуміння ваги хвили, це ж бути чи не

бути Самостійності України! Тоді кожен наступ московських розстрільних розбивали С.Стр. цільними стрілами своїх крісів та скорострільним вогнем, а наступ ворожого броневика спинявала С.С. гармата.

Та й щастя мали С.С. Бо коли не стало куль в стрільців, та коли коло своїх скорострільів впав смертельно ранений Федь Черник, прибули з Мотовилівської стації нові частини С.С., що з жагом помсти за смерть Ф. Черника та його товаришів кинулись на ворога й рознесли його.

Жах опанував Москву й українських перевертнів по Мотовилівському бою. Москалі оповідали про С.С., що вони надзвичайні воюки, воплочені чорти, й ніде не сміли ставити отвертого опору Січовим Стрільцям, що йшли в авангарді повстання проти зненавидженого в цілій Україні Скоропадського.

Мотовилівський бій вирішив вислід повстання та й взагалі тодішніх подій в Україні. Під Мотовилівкою С.С. щераз врятували Самостійність України і віддали керму держави в руки Директорії, нового національного уряду Української Держави.

Під Мотовилівкою розігрався один з багатьох актів драми, що їй назва: відвічна боротьба України з Московом.

Значення цього бою для нас не тільки військове, як блискуча виграна української зброї. Значення також політичне і виховне.

Під Мотовилівкою зударилося українське військо з московською силою, що прикривалася українським плащиком гетьманства. Скоропадщина, це відлямок московсько-білогвардейського імперіялізму, що не вагається оперувати кличами українського самостійництва і історичною козацькою романтикою, щоб невідклично дійти до того, до чого дійшов у 1918 р. До "федерації" України з Московом.

Таксамо як Ленін обдурював наївних хохлів "українською, соціалістичною, радянською республікою", щоб по-соціалістичному і по-радянському зробити з українців московсько-кидівських рабів, так Скоропадський зачинав від "української монархії - гетьманства", щоб Україну продати в московсько-масонське ярмо.

Москва знає, що Україну не зломити їй силою, тому бере нас підступом, хитрощами і зрадою.

Мотовилівка це для нас символ.

Символ боротьби з чужими силами закаптуреними українською фразеологією. Символ самостійної нашої політики та знищення чужих агентур. Свідчить, що ми зуміємо під бабусиним очіпком скоропадщини добачити острі, ввчі зуби Москви та завдати їй своєю власною, українською силою смертельний удар.

Продовження з стор. 2-гої.

ваки. Відозву пражівського єпископа Гойдича, "щоб вірні сміло голосилися до своєї національності" сконфісковано, а проти єпископа заряджено кримінальне слідство.

Серед таких обставин з'явився у Пряшеві спеціально іменованим німецьким консул, що приїхав недавно. При своїх відвідинах у єпископа мав заявити, що приїхав до Пряшева у зв'язку з постійними мемурандумами українців, щоб розслідувати справу про місці і остаточно причинитися до поалагодження справ української національної групи в Словаччині. Як скінчиться ця місія, - побачимо.

Українці на днях зажадали наново дозволу на організацію української політичної партії й іменування державного секретаря для українських справ, щоб розв'язати справу української національної групи, аналогічно до німецької.

Національно-освідомлену працю в Пряшівщині, наскільки це можливо ведуть виключно українські націоналісти.

В останньому часі зачали словаки нову акцію з закладанням по українських селах філій словацької глінкової партії. Опір супроти цієї нової акції між пражівськими лемками дуже сильний,

Ярослав Стецько-Карбович.

257

ДВІ ПОСТАТІ - ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ
і АНДРІЙ МЕЛЬНИК.

Передруковуємо статтю Стецька-Карбовича писану кілька місяців перед диверсією. Стаття переховується у архіві Організації. Коли її порівняти з тим, що тепер Стецько говорить, то видно ясно, що Стецько дійсно "особлива людина".

"Москва та Польща, яка теж зраділа московським злочином, не досягнули цілі. Смерть Євгена Коновальця не розєднала ні націоналістів, ні народу, а навпаки обєднала ще могутніше усіх борців довкола нового Вождя, призначеного Євгеном Коновальцем, шефа Його штабу, та найближчого співробітника з днів Хвали 1918 рр. й опісля, Полковника Андрія Мельника.

Хто такий Андрій Мельник - не треба згадувати. Українська Армія, з якої виросли УВО-ОУН, самі про це говорять. Підпольна боротьба в УЗ, львівські Бригідки, зрошені кров'ю Краєвого Команданта УВО - Андрія Мельника, ні пекло тюрем, тортури, ні радощі революційної боротьби в краях - не є чужі Андрієві Мельникові - Підпольщикові, Провідникові, Революціонерові!

Андрій Мельник - це одна з найдібніших постатей наших визвольних змагань 1918 рр. і найвидатніша постать підпольної боротьби в УЗ після програної 1919 рр.

Андрій Мельник - це підпольна ОУН у краях! Тому особливо близький Він душам підпольників - безіменних людей!

Андрій Мельник - це Маківка, це й героїчна боротьба СС-ів, це й постійна аж до останньої хвилини, коли перебрав пост Вождя Руху і народу, провідну і командну участь в рев.боротьбі ОУН в УЗ.

Вістку про покликання на пост Вождя руху Андрія Мельника прийняв український народ радісно.

Андрій Мельник - є суворою постаттю, передусім людиною чину. На звук Його імені як Вождя, мовкнуть свари й крамоли серед всіх чесних українців.

Тверда рука й великий Дух нового Вождя дають запоруку однаково успішної боротьби за УВД, як це було під кермом Євгена Коновальця.

Пост Провідника найважливішого й найважчого відтинку світової боротьби проти більшевизму й Росії /а з нею Польщі, як союзника та решти скупантів УЗ/, Вождя України - достойно обсаджений.

Андрій Мельник, Вождь передусім націоналістичної України, має на життя й смерть відданих йому революціонерів ОУН. Коли вони у присязі говорять:

"Вірність, хоробрість та послух прирікаємо нашому Вождеві аж до самої смерті", - то це не пуста фраза! Це слово серця Революціонерів, особливих людей! Як за Євгена Коновальця, так за Андрія Мельника, українські революціонери підуть без дозволу, коли Він накаже, та в Його захист добровільно на смерть!

Так супроводжувать оцю дорогою усі українські революціонери свого нового Вождя в Його переважній праці.

Вождь погиб! Хай живе Вождь!"

"ОСОБЛИВІ ЛЮДИ".

Назаль ще до тепер не можемо повідомити заінтересованого загалу про те, що "герої" з "Правильної постановки" "впали в бій та створили пригоже тло для нащадків".

Навпаки. Похвувались по теплих еміграційних кутах та спозивають еміграційний хліб з маслом і роблять бунт.

Річ самоозрозуміла, що тимбільше не "пішли за голосом чести героїчних людей", та не поступили, як поступили б на їх місці якісь самураї.

Та й нема чого нам чогось подібного від них надіятись чи очікувати. Бо ці "особливі люди", це герої фрази, що в простацько-безсумлінний спосіб спекулюють на чужій ідейності та готовості до посвяти. На крові ідеалістів беруться приготувляти для себе міністерські посади.

Їхне "ідейне горіння", їхня "готовість вмерти", їхне "прагнення небезпеки й риску", - це фрази, що ними хочуть вони гіпнотизувати наївних.

"Чаша ідейного горіння сповнена по береги". "Краще мати легенду, міт слави, як тихо й поволі вмірати на соломі". "Впавши в бій створимо пригоже тло для нащадків". - Так фразер на папері вибирається у бій.

"Може бути ситуація, коли нашим кадрам буде загрозувати фізичне винищення, отже краще зо зброєю в руках гинути /річ ясна, тим кадрам, а не нашим "героям"/, коли б навіть не було даних на перемогу..." - Так фразер легко шафує життям ідеалістів.

Сам же? - Нехай сам відповість на те: "Ми ж ОУН /фразер себе утотожнює з ОУН/, не програємо ніколи. /Чому?/ Бо не переведуться в Україні ніколи люди, що готові будуть кожної хвилини життя дати за неї /фразер думає про себе, а не про Україну/. Є ко-му окупляти кровю свободу, отже можемо бути спокійні за нашу остаточну й фізичну перемогу". /"За правильну постановку й чистоту генеральної лінії політики". Сторона 61./

От тут закопаний собака. Так! Це є "люди особливі"...! Таких ще дійсно не було ніколи в Україні. Вони самозадоволено і з легким серцем висилають ідеалістів на "фізичне винищення". Самі ж можуть бути на еміграції "спокійні за остаточну й фізичну перемогу". "Бо не переведуться ніколи люди, що за них "будуть готові кожної хвилини життя віддати".

Таких цинічних спекулянтів на чужій ідейності ще в нас не було. Перший раз коли наша історія, зявилися у нас такі "люди особливі", Стецьки-Карбовичі. Це їх винахід - рецепта вигравати згл. не програвати воєн: Ми не програємо ніколи, бо інші будуть окупляти кровю свободу, а ми можемо бути спокійні /в теплих кутах/ за нашу фізичну перемогу! Усі циніки бліднуть супроти Карбовича. Він їх усіх побив! Тут уся тайна фразерської героїки Карбовичів.

Річ ясна, більше від них не очікуємо "падання в бій". Справа вияснена!

Зет.

P.S.

Фразери хотючи урятувати рештки своєї чести пускають в обіг героїчні вістки, мовляв Степан Бандера перейшов на советський бік і там робить "революцію". Мовляв, вибухи в складах зброї були його ділом.

Зацікавленим подаємо до відома, що Степан Бандера як передтем так і тепер робить "революцію" на еміграції в Кракові проти українського національного Проводу.